

praecepto, cum tamen praeceptum non adsit, si non jejumat peccat contra praeceptum jejunii.»

8.º **ADVERTENCIA.**—«Conscientia autem poenitentis, ait Scavini, judicatur errans inculpabiliter: 1.º Si res ignorata non sit circa prima principia moralia, vel conclusiones eis proxime connexas; haec enim a natura in omnibus cordibus insculpta est. Hinc si quis fateatur se in adulta aetate inhonesta perpetrasse, sed illa non habuisse uti peccata, ne facile credas.»

Pregunta Bucceroni: «An pueri malitiam pollutionis invincibiliter ignorare possunt? y responde: Afirmative absolute loquendo, saltem in aliquo raro casu et in principio pravae consuetudinis. Ratio, nam quod aspectus, vel tactus impudicus aut captatio voluptatis ex pollutione procurata vel etiam naturaliter exorta etc. sint moraliter mala et illicita, non ita evidenter innotescit ex ipsa comprehensione primorum principiorum, sed opus est discursu ad deprehendendam eorum malitiam. Ergo malitia eorum potest saltem ad aliquod tempus inculpabiliter ignorari. Ex quo facile concludet prudens confessorius, in tali contingencia facti caute et prudenter esse procedendum; quae cautela et prudentia, si cum omnibus speciatim in materia castitatis observanda est, maxime vero cum pueris et puellis.»

Pregunta también Bucceroni. «An quis laborare possit conscientia invincibiliter erronea quoad prava desideria, aliosque actus mere internos, si nempe nulla exterior actio sequatur;» y dice: «De desideriis explicite et generatim loquens Elbel haec habet: Quod multi saltem ex rudioribus et minus eruditis, inculpabiliter possint sibi persuadere hujusmodi desideria non esse mala nisi opere compleantur. Hanc opinionem, ait Sanctus Alphonsus, numquam probabilem censere potui, cum aliis doctis recentioribus parum probabilem censeo, Hujus sententiae ratio est quia, si quis certo cognoscit malitiam actionis externae, et vult tamen illam exsequi, jam cognoscit se velle malum. Quomodo ergo a peccato excusabitur? Quoad simplicem vero delectationem facilius ea invincibilis ignorantia adesse potest; tendencia enim voluntatis in malum tam evidens non est, uti in desiderio de se efficaci. Idemque etiam de desiderio inefficaci dicendum videtur.»

«Conscientia poenitentis judicatur errans, continúa Scavini: 2.º Si res ignorata non sit circa obligationem proprii status, haec enim ignorantia ordinarie est culpabilis in causa: Qui enim cuiquam statui se mancipat uti ecclesiástico aut religioso, vel aliquod munus suscipit obeundum, uti iudicis, notarli, confessarii etc. eo ipso illius status et officii obligationes addiscere tenetur. Et haec ignorantia erit gravis vel levis pro gravitate vel levitate rei et damnorum. Verum excipe si agatur de aliqua quaestione recondita et perardua; vel si quis sufficienter se curaverit instrui et nihilominus ob inadvertentiam erraverit (S. Alph. I, 120.)»

«3.º Si poenitens satis diligens sit in iis adimplendis, quae ab aliis ejusdem conditionis peragi solent. Vel si advertens, se per ignorantiam violasse praeceptum, doleat atque tristetur.»

4.º Muy conveniente es tener en cuenta la siguiente advertencia que trae sobre esta materia Lárraga—Saralegui. Si alguno por conciencia errónea creyese que tal o cual acción estaba mandada